

אסור לאפשר לג'נין להפוך לעזה

written by מאיר בן שבת | 27.06.2023

בחלוף שלושה עשורים מאז החתימה על "הצהרת אוסלו", עשויה ממשלת ישראל להידרש, בקרוב מאוד, להחלטות אשר יכריעו את עתידה של "הרשות הפלשתינית", פרי-בטנה של אותה הצהרה.

שיגורן (הכושל) של שתי הרקטות מאזור ג'נין, לעבר יישובי הגלבע, עשוי לשכנע גם את מי שפקפק בנחיצותו של מבצע רחב כנגד תשתיות הטרור בצפון השומרון. ישראל לא תוכל לאפשר ברחבי יו"ש, תהליך דומה לזה שהתרחש בעזה.

הדילמה המרכזית שתעמוד בפני הצמרת המדינית בישראל, בשאלת אופי המערכה נגד הטרור ביו"ש, היא כיצד להתייחס לרשות הפלשתינית: האם לראותה כחלק מהבעיה או כמרכיב בפתרון או "גם וגם" ברוח המדיניות, הלא רשמית, הנוהגת בפועל. ההכרעה בשאלה זו חיונית כדי להגדיר את תכלית-המאמצים ולשרטט את גבולות-הגזרה לפעילות צה"ל והשב"כ.

אשר למערכת הביטחון, האתגר המרכזי שיעמוד בפניה הוא ליישם בפעולותיה את נוסחת ה"מקסי-מיני": להשיג פגיעה מקסימאלית בתשתיות הטרור, תוך סיכון מינימאלי לכוחותינו ומבלי להכניס למערכה זירות ו"שחקנים" נוספים. בנוסף למעצרים של פעילים וסייענים ייכללו בין היעדים לפעילות גם תפיסת נשק, השמדת "מעבדות" לייצור אמצעי לחימה, ופגיעה במעטפת התומכת של גורמי הטרור- התשתית האירגונית והאזרחית.

אם ישראל תבחר לפעול בדרך זו, יהיה עליה להביא בחשבון את הקושי לתחם את הפעילות לגזרה אחת, את האפשרות לפיגועי נקם מזירות שונות, תוך כדי פעולתה, את האפשרות כי גורמי הטרור מעזה לא יטמנו ידם בצלחת וכך גם גורמים מקרב אזרחי ישראל הערבים.

מלבד זאת, יש להניח כי ישראל תידרש למערכה בזירה המדינית ולהשקעת תשומות מול מדינות ערב ומול מדינות "הסכמי אברהם".

הישגיה הרבים של מערכת הביטחון בהתמודדות עם גל הטרור הממושך, מרשימים וראויים לכל שבת. למרות זאת הם טרם חוללו את האימפקט האסטרטגי המיוחל: המוטיבציה לפיגועים אינה דועכת, מספר הפיגועים וניסיונות הפיגוע לא קטן וכך גם המחירים שהם גובים. על הרקע הזה, גוברים הקולות הסבורים כי שיטת הפעילות הממוקדת מיצתה את עצמה. חיזוק לטענה זו הגיע אתמול, בדמותו של הירי הרקטי מגזרת ג'נין.

תהליך התפתחותו של הנשק הרקטי בעזה, חרות בזיכרונם של ראשי מערכת הביטחון והצמרת המדינית בישראל. ניסיונות הפיתוח שגררו בתחילת הדרך תגובות של לעג ובוז, השתכללו במהירות ואפשרו לגורמי הטרור בעזה לאיים בנשק זה על שטחים נרחבים בישראל. תרומתה של הרשות הפלשתינית למציאות הזו, במחדליה ובמעשיה, אינה מוטלת בספק וגם את זאת יש לזכור

כלקח לעתיד.

ועדיין, ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה להיכנס להרפתקה מסוכנת ביו"ש בטרם תגדיר את התכלית המדינית לפעולתה ולא רק את היעדים הביטחוניים שלה.

הדרג המדיני יידרש לשאלה, האם שימורה של הרש"פ הוא אינטרס ישראלי והאם זו מהווה "תקרת-זכוכית" לפעילות כוחותינו. התשובה לכך, יש להניח, לא תקל על הדרג הצבאי במלאכתו. הממשלה הנוכחית אינה רוצה לראות בשימור הרש"פ אינטרס לאומי, אך מאחר שמדובר בעובדה קיימת ולנוכח המחירים העלולים להיות לכך, היא כנראה גם לא תפעל לפירוקה. הדרג המדיני ינחה לא לראות בקיומה של הרשות חסם מפני ביצוע פעולות הנחוצות לביטחון, אך הדרג הצבאי יתקשה להתעלם מהצל המרחף של הרשות ומנגנוניה.

סוגיה נוספת שאמורה להשפיע על דרך הפעולה של ישראל נוגעת ל"יום שאחרי" הפעולה. פירוז של השטח מנשק ומאמצעי לחימה כדי למסרו לאחר מכן לידי מנגנוני הרשות-הפלסטינית, הוא מתכון להכנסת שיטת הסבבים, המוכרת לנו מעזה, גם אל יו"ש. שהרי, אין להניח שהרשות-הפלסטינית במהדורת תשפ"ג, ערב קרבות הירושה על כסאו של אבו מאזן, תהיה אפקטיבית מול גורמי הטרור והמליציות המקומיות, יותר משהייתה עד כה. אם אמנם זוהי התכלית (טיהור והעברה לרש"פ) ² אזי אין היא מצדיקה את הסיכונים בהם כרוכה פעולה נרחבת. במקרה כזה ייתכן כי יש להעדיף את המשך הפשיטות הממוקדות, בשילוב עם פעולות סיכול ממוקד מן האוויר.

מלבד הפעילות ביו"ש, יש להניח כי תהליך בנייתה של היכולת הרקטית בג'נין נעשה לכל הפחות בסיועם של גורמי חמאס מרצועת עזה או מחו"ל. על מערכת הביטחון להתחקות אחר גורמים אלה ולגבות מחיר גם מהם. אם יתברר כי חמאס ניצל למטרה זו את חופש התנועה שישראל אפשרה לפועלים פלשתינים מעזה ² כי אז יהיה נכון להפסיק לחלוטין את הניסוי המסוכן הזה.

▪ פורסם לראשונה ב"ישראל היום"